

Alma Maximiliana Karlin se je rodila 12. oktobra 1889 v Celju v meščanski družini šestdesetletnemu očetu Jakobu Karlinu, upokojenemu majorju avstrijske vojske iz Tuncovca pri Rogaški Slatini, in petinštiridesetletni materi, učiteljici Vilibaldi Miheljak, hčeri prvega slovenskega notarja v Celju Martina Miheljaka, v kateri so tedaj, tako kot je bilo običajno v družinah državnih uslužbencev, govorili le nemško, pa četudi sta bila starša slovenskega rodu. Zato Alma ni nikoli dobro govorila slovenskega jezika, še manj pisala. Na svet je prišla napol hroma, s poškodovanimi nogami, in nesimetrična, z napol priprtimi levim očesom, tako da je zdravnik dejal, da bo otrok verjetno duševno prizadet.

Alma je kot otrok težko hodila, zato je največ časa preživela doma. Pri osmih letih ji je za jetiko umrl oče, tako da so mater nekoliko razbremenile Almine tete, ki so jo leto zatem vzele s seboj na popotovanje po Dalmaciji, Hercegovini, Italiji, Tirolski in Bavarski, kjer si je po pet ur na dan ogledovala galerije in muzeje ter napisala svoje prve pesmi in krajše zgodbe.

Pri trinajstih je morala skozi hude ortopedske operacije, bolečine pa je začela premagovati z učenjem tujih jezikov. V letu 1907 je na srednji šoli v Gradcu opravila izpite iz nemščine, angleščine in francoščine.

Leta 1913 je Alma nadaljevala študij jezikov (angleščine, švedščine, norveščine, danščine, italijanščine, španščine, francoščine in ruščine) na Society of Arts v Londonu. Učila pa se je tudi sanskrta in kitajščine ter preučevala egipčanske hieroglife in hebrejščino.

Odločila se je, da bo koristno izpolnila vsak trenutek svojega življenja. Ob ponedeljkih se je učila norveščino, ob torkih francoščino, ob sredo angleščino in latinščino, ob četrtek danščino, ob petkih najprej italijanščino in nato še švedščino, ob sobotah je obiskovala svoje azijske prijatelje v Hayesu, ob nedeljah dopoldne pa ure španščine in zvečer še ruščine. Ob ponedeljkih je po uri norveščine šla še na Fellows Road na ure sanskrta, vsako jutro pa se je poleg tega na pamet naučila po eno pesem v vseh jezikih hkrati.

Preživljala se je kot prevajalka v prevajalski pisarni na Regent Streetu in s poučevanjem jezikov. Poučevala je predvsem Azijce, ki so jo vpeljali v teozofijo in vzhodnjaške filozofije ter ji pomagali pri učenju kitajščine in sanskrta, sama pa se je delno seznanila tudi z arabščino in perzijščino.

Kmalu je postala članica londonskega Teozofskega Društva.

Med študijem je šest mesecev preživela tudi v Parizu, kjer je poslušala predavanja na College de France in na Sorboni, mimogrede pa preučevala še prerokovanje z dlani.

Med eno izmed inštrukcij angleščine je spoznala Hsi Sing Jung Lunga, sina kitajskega mandarina, ki jo je nato zasnubil, ona pa je ponudbo sprejela. Zaročenca je odpeljala v Celje, da bi ga predstavila materi, ki pa nad izbiro ni bila navdušena, tako da je Alma opustila misel na poroko in se prek Danske in Švedske vrnila v London.

Spomladi leta 1914 je na londonski Society of Arts z odliko opravila izpite iz osmih tujih jezikov. S svojim uspehom je vzbudila veliko začudenje, saj je pri izpitu iz angleščine prekosila vseh devetsto kandidatov, celo same Angleže.

Ko se je začela prva svetovna vojna, avstro-ogrski državljani v Veliki Britaniji niso bili več zaželeni, zato je odšla na Norveško, kjer je nekaj časa preživela na skrajnem severu med ljudstvom Samijev, pozimi pa se je zatekla v Stockholm, kjer se je odločila, da bo potovala po svetu in postala poklicna pisateljica.

Po končani prvi svetovni vojni se je vrnila domov v Celje in ustanovila šolo za tuje jezike in začela s pripravami na potovanje okoli sveta. Da bi se dobro pripravila na popotovanje, se je urila v slikanju in se učila zemljepisa, zgodovine, naravoslovja, botanike in zoologije. Lotila se je pisanja slovarja desetih jezikov, med katerimi je bil tudi slovenski, ki ji je nato služil na poti okoli sveta.

Sicer pa je bilo navdušenje nad znanostjo, umetnostjo in potovanji del Almine družinske tradicije, kajti po očetovi strani segajo njene družinske korenine do Giovannija Rinalda, grofa Carlja (1720-1795), italijanskega profesorja astronomije in navtike, avtorja zgodovine Mehike in Peruja. Ena od vej družine Carli se je pozneje preselila v Francijo in se pomešala s francosko aristokracijo. Med revolucijo so skoraj vse njene člane obglavili. Zadnji preživeli Carli je zbežal proti vzhodu, se ustavil v Rogaški Slatini ter

svoj priimek poslovenil v Karlin.

Alma je načrtovala je, da bo potovanje trajalo dve, največ tri leta. V resnici pa je nato trajalo kar dobrih osem let.

Čas po koncu prve svetovne vojne ni bil posebno naklonjen popotnikom, kakršna je bila Alma Karlin. V svetu je vladal odpor do nemško govorečih ljudi, težko je bilo najti zaposlitev in dovoljenje za prestop državne meje. Jugoslovansko državljanstvo je Karlinovi vsaj do neke mere olajšalo pridobitev vizumov za vstop v tuje države. Najprej je želela videti Indijo, pa ji angleške oblasti tega niso dovolile.

Tako se je 24. novembra 1919 z nekaj malega denarja, s pisalnim strojem erika in s pripravljenim slovarjem desetih tujih jezikov odpeljala s celjske železniške postaje proti Trstu. Tu ji je denar hitro kopnel, ker je morala pet tednov čakati na ladjo in na vizum. Nameravala je naravnost na Japonsko, ker je bila to edina viza, ki jo je dobila, vendar pa si je zadnji hip premislila in se odločila za pot čez Genovo v Južno Ameriko.

Dvomesečno potovanje do Mollenda v Peruju je preživela v neznosnih razmerah, ob pičli hrani in v umazaniji. Tam se je izkrcala 5. aprila in bila kot belopolta ženska, sama sredi Peruja, ves čas v nevarnosti. Srečala se je s čarovništvom in vraževerji inkovskega naroda ter bila deležna številnih neprijetnosti. Tako so jo v Arequipu obtožili, da je preoblečeni čilski ali bolivijski vohun ter jo hoteli sleči in javno pregledati. Večkrat so jo skušali posiliti, zato je spala oblečena, z zastrupljenim bodalom pod blazino, vsak trenutek pripravljena na beg.

Tako je iz Peruja skoraj pobegnila v Panamo, kjer se je srečala z vudujskimi čarovniki in se v upravi prekopa zaposlila kot prva ženska sodna prevajalka.

A že naslednjega leta se je odpravila naprej in ob obali Srednje Amerike, s krajšima postankoma v Nikaragvi in Ekvadorju, prispela v Združene države Amerike. Tam si je ogledala Los Angeles in San Francisco ter odšla naprej na Havaje, ki so bili njen prvi daljši postanek. V času bivanja na Havajih je prevajala za muzej v Honoluluju ter si s tem zaslužila denar za nadaljevanje poti.

Tako je leto dni pozneje odpotovala s Havajev na Japonsko. Življenje na Japonskem je bilo najlepši del njenega potovanja. Dobila je delo na nemški ambasadi v Tokiu in si dodobra ogledala Japonsko.

A tudi tu ni dolgo zdržala, ampak se je odpravila naprej v Korejo in nato še v Mandžurijo in na Kitajsko, od tu pa na Tajvan, kjer je obiskala Tajalce, lovce na človeške glave. Nato je v Hongkongu kupila karto do Avstralije in se na poti ustavila v Manili, na Borneu, Bisernih otokih, Celebesu ter prek Četrtkovih otokov prispela v Sydney in Adelaido.

Naslednja postaja na njeni poti pa je bila Nova Zelandija, od koder je potovala na Fidži, nato pa na Novo Kaledonijo, Nove Hebride, Salomonove otoke, Karolinske otoke, Bismarckove otoke, Novo Gvinejo in Moluke.

Ob jezeru Sentani na Novi Gvineji je bila tudi na meji dotlej znanega sveta, saj dlje dotlej ni prišla še nobena ekspedicija. Tam se je celo srečala z ljudožerci, vendar imela srečo, da je ta srečanja srečno preživela.

Vračala se je prek Indonezije in se ustavila na Celebesu, Javi in Sumatri ter pripotovala v Singapur. Pot jo je nato vodila prek Burme v Indijo, ki je bila tudi zadnja daljša postaja na njeni poti. Obiskala je Kalkuto, Agro, Delhi, Lahore, Madras in Karachi, kjer je predavala o miru in za to prejela posebno odlikovanje.

Iz Karačija se je nato januarja 1928 na prošnjo svoje umirajoče matere prek Adena, Port Sudana, Port Saida, Benetk in Trsta vsa bolna, shujšana in obubožana vrnila domov v Celje.

Obiskane kraje je Alma podrobno preučila, vse od njihove zgodovine in splošnega ter duhovnega izročila do drugih posebnosti dežel. Vse te kraje, rastlinstvo in živalstvo je tudi natančno skicirala ali naslikala v številnih beležkah in pri tem urejala še herbarij. Zanimala se je za šolanje in družbeni položaj žensk, predvsem pa je preučevala starodavna verska izročila, magijo, šamanizem, zdravilna zelišča, simbole in mitologijo ter o tem pošiljala prispevke številnim časopisom in revijam po svetu, vendar pa zanje pogosto ni prejela honorarja ali pa je bil ta izjemno skromen.

Po vrnitvi domov je Alma predavala, urejala zbrano gradivo in pisala, iz zbranega etnološkega gradiva

pa je v svojem stanovanju uredila malo zbirko.

Imela je veliko odmevnih predavanj, ki so jih njeni someščani zelo radi obiskovali in se ji zanje zahvaljevali v takratnem časopisju. Predavala je tudi na različnih evropskih univerzah in v ženskih društvih. Nekoč so jo na Dunaju navdušeni študentje po predavanju na rokah odnesli v njen hotel.

Pisala je potopisne članke za nemško in angleško govorno področje, za dnevnike in za ženske, zgodovinsko-etnološke in okultne revije ter začela objavljati svoje potopise in romane. Tako je od leta 1921 do 1937 pri različnih založbah v Nemčiji, Angliji, na Finskem in v Švici izdala 22 knjig. Samo na nemškem knjižnem trgu je bilo leta 1934 sedemnajst njenih knjig.

Leta 1932 je Alma obiskala Stockholm in na tamkajšnjem radiju predavala o svojih popotovanjih. Po oddaji jo je poklicala slikarka Thea Schreiber Gammelin in jo prosila za srečanje, iz katerega se je razvilo trajno prijateljstvo. Thea je Almo med drugim predstavila tudi Nobelovi nagrajenki za literaturo Selmi Lagerlof, ki je izredno pozitivno ocenila njeno delo. Prijateljici sta si nato nekaj let redno dopisovali, čez čas pa jo je Alma zaprosila, da bi postala njena osebna tajnica in tako se je sedemnajst let mlajša Thea za stalno preselila v Slovenijo.

Leta 1934 je Alma prenehala pisati potopisne članke in zgodbe ter se povsem preusmerila v okultizem. Zanimali sta jo predvsem raziskovanje starodavnih ljudstev in teozofija. V svojih delih, ki so bila plod njenih vizij, je posegla nazaj v obdobje Atlantide in v prazgodovino Kitajske, Peruja in Mehike.

Leta 1937 je pri Almi in Thei našel zatočišče nemški novinar Hans Joachim Bonsack, ki ga je Hitler preganjal zaradi domnevne vpletenosti v enega od atentatov nanj. Almi ga je uspelo spraviti na Češko, vendar pa so zaradi tega v Nemčiji prepovedali njena dela. V zvezi z Bonsackovim primerom je pisala tudi Ligi Narodov: "Zdaj se bolj kot kdaj prej bije boj za pravico, svobodo in demokracijo in vsi tisti, ki ne bodo tukaj ukrepali po svojih najboljših močeh, bodo ječali pod jarmom tiranov, ko bo prepozno."

Ob zasedbi Jugoslavije jo je nato leta 1941 preganjal gestapo in jo končno aretiral, zaplenil njeno premoženje ter jo poslal v Dachau, vendar pa se ji je s poti v taborišče nekako posrečilo pobegniti v partizane. Z osvobojenega ozemlja v Črnomlju je odšla v Dalmacijo in o partizanskem gibanju pisala celo Churchillu. Iz časa NOB je ohranjenih več njenih partizanskih zgodb. Tudi Thea se je med vojno pridružila partizanom in je bila kot kurirka tudi huje ranjena.

Po vojni oblasti niso hotele imeti ničesar s pisateljico, ki je pisala nemško. Almino in Theino privarčevano imetje je bilo v bankah v tujini, kamor nista mogli, tako da sta se preselili v majhno hišo na hrib Pečovnik nad Celjem, kjer sta se preživljali s skromno Theino pokojnino in večkrat trpeli pomanjkanje.

Svoje življenje je Alma Karlin zaključila 14. januarja 1950 v Pečovniku pri Celju, pokopana pa je na Svetini.

Napisala je dvajset odličnih romanov, potopisov in zgodb, v njeni zapuščini pa je še približno 40 neobjavljenih besedil, novel, črtic in poljudnoznanstvenih člankov, 400 pesmi, 98 listov notnih zapisov ter več kot 500 rastlinskih listov in risb.

V Pokrajinskem muzeju Celju je urejena stalna etnografska zbirka Alme Karlin, v kateri je okoli 800 njenih predmetov in 400 razglednic, vendar pa je njena zapuščina razpršena po različnih krajih in je vsaj še enkrat tolikšna.

Spletni viri

[Virtualno domovanje Alme Karlin](#) - Osrednja knjižnica Celje

Prispevki o njenem življenju in delu

[Zbirka Alme Karlinove](#) - Pokrajinski Muzej Celje
[Alma Karlin - živeti teozofijo](#)

Almina pot okoli sveta

Bibliografija

Objavljena dela

1. **Die Kringhäusler**: Drama in drei Akten. Leipzig: Volger, 1918

Kringhäuslerjevi: drama v treh dejanjih.

The Kringhäuslers: drama in three acts.

2. **Mein kleiner Chinese**: Ein China-Roman. Dresden: Deutsche Buchwerkstätten, 1921

Moj mali Kitajec: roman iz Kitajske.

My Little Chinese: a novel from China.

3. **Einsame Weltreise**: Die Tragödie einer Frau. Minden in Westfalen: Wilhelm Köhler, 1929 (druga izdaja Minden-Berlin-Leipzig: W. Köhler, 1930)

Einsame Weltreise: Erlebnisse und Abenteuer einer Frau im Reich der Inkas und im Fernen Osten. Freiburg: Kore, 1995

Finski prevod: **Yksin maailman ääriin**: Naisen elämyksiä inkain valtakunnassa ja Kaukaisessa Porvoo. Helsinki: W. Söderström Osakeyhtiö, 1934

Slovenski prevod: **Samotno potovanje**. English translation: **The Odyssey of a Lonely Woman**. London: V. Gollancz, 1933

Ljubljana: Mladinska knjiga, 1969

Slovenski prevod: **Samotno potovanje v daljne dežele**. Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2006

4. **Im Banne der Südsee**: Als Frau allein unter Pflanzern und Menschenfressern, Sträflingen, Matrosen und Missionaren.

Minden in Westfalen: Wilhelm Köhler, [ca. 1930]

Slovenski prevod: **Urok Južnega morja**. Tragedija ženske. **The Spell of the South Sea**: a tragedy of a woman.

Celje: Celjska Mohorjeva družba, 1996

5. **Erlebte Welt**: Das Schicksal einer Frau: durch Insulinde und das Reich des weißen Elefanten, durch Indiens Wunderwelt und durch das Tor der Tränen.

Minden in Westfalen: Wilhelm Köhler, [ca. 1930]

Vsi trije potopisi pod zaporednimi številkami 3., 4. in 5. so izšli tudi v skupni kaseti z naslovom: Welterleben und Welterleiden. Minden in Westfalen: Wilhelm Köhler, [ca. 1933]

Slovenski prevod: **Doživeti svet**. **Experienced world**.

Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2006

6. **Drachen und Geister:** Novellen aus China, Insulinde und der Südsee. Berlin: Frundsberg-Verlag, 1930

Slovenski prevod: **Zmaji in duhovi.** Celje: Mavrica, **Dragons and Spirits.** 1996

7. **Mystik der Südsee:** Liebeszauber, Todeszauber, Götterglaube, seltsame Bräuche bei Geburten. I. Teil Polynesien, II. Teil, Melanesien-Mikronesien. Berlin-Lichterfelde: Hugo Bermühler, 1931

Mistika Južnega morja: Mysticism of the South Sea: Ljubezenski uroki, smrtonosni uroki, verovanja, love spells, death spells, beliefs, unusual habits at nenavadni običaji ob rojstvu. birth. I. del Polinezija, II. del Melanezija-Mikronezija. I. Polynesia, II. Melanesia-Micronesia.

8. **Der Götze:** Roman. Potsdam: Müller und I. Kiepenheuer, 1932

Malik: roman. **The Idol:** a novel.

9. **Der Todesdorn** und andere seltsame Erlebnisse aus Peru und Panama. Berlin: Prismen-Verlag, 1933

Slovenski prevod: **Smrtonosni trn.** English translation: **The Death-Thorn** and other strange experiences in Peru and Panama. London: G. Allen and Unwin Ltd., 1934
The Death-Thorn: Magic, superstitions and beliefs of urban Indians in Panama and Peru. Detroit: Blaine Ethridge Books, 1934, 1971

10. **Windlichter der Todes:** Roman aus Siam. Leipzig: Hesse und Becker, 1933

Slovenski prevod: **Svetlikanje v mraku. Glimmering in the Twilight.** Celje: Mavrica, 1999

11. **Tränen des Mondes:** Eine Geschichte aus Peru. Breslau/Wroclav: Paul Kupfer Verlag, 1935

Mesečeve solze: zgodba iz Peruja. **Moon's Tears:** a story from Peru.

12. **Erdgebunden.** Leipzig: Verlag Wilhelm Inh. Rolf Hartung, 1936

Slovenski prevod: **Angel na zemlji. Angel on the Earth.** Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998

13. **Vier Mädchen im Schicksalswind:** Eine Südseegeschichte. Leipzig: Grethlein, 1936
Vier Mädchen im Schicksalswind: Eine Südseegeschichte. Berlin: Paul Franke Verlag, 1943.
Francoski prevod: **Jeunes filles d'Orient.** Geneve: J. H. Jeheber, 1939

Štiri dekleta v vetru usode: Zgodba z Južnega morja. **Four Girls in the Wind of Destiny.**

14. **O Joni San:** Zwei japanische Novellen. Breslau/Wroclav: Heydebrand Verlag, 1936

Slovenski prevod: **Japonske novele. O Joni San:** two novels from Japan. Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2006

15. **Isolanthis:** Roman vom Sinken eines Erdteils. Leipzig: Grethlein und Co. Nachf., 1936

Isolanthis: roman o potopu celine. **Isolanthis:** a novel about the sinking of the continent.

16. **Eine kleine Siamesin:** Erzählung. Berlin: Schlieffen-Verlag, 1937

Mala Siamka: novela. **Little Siamese:** a novel.

17. **Kleiner Frühling:** Drei Erzählungen.
Leipzig: Max Möhring, 1937

Mala pomlad: tri zgodbe. **Little spring:** three stories.

18. **Der Becher des Vergessens:** Zwei Erzählungen.
Leipzig: Max Möhring, 1938

Kupa pozabljenja: dve zgodbi. **The Chalice of Forgetfulness:** two stories.

19. **Unter dem Augenbrauenberg und andere Erzählungen.**
Leipzig: Max Möhring, 1938

Slovenski prevod: **Pod košatim očesom. Under the Haughty Eye.**
Celje: Mohorjeva družba, 2002

20. **Der blaue Mond:** Eine Erzählung für Jung und Alt.
Leipzig: Max Möhring, 1938

Slovenski prevod: **Modri mesec. Blue Moon.**
Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997

21. **I Tschaos jüngstes Enkelkind:** Eine Kurzgeschichte aus China.
Ulm: Aegis-Verlag, 1948. Verlagsrechte bei Max Möhring Verlag, Leipzig.
Pravice pridržane za založbo Max Möhring Verlag, Leipzig.

Najmlajši vnuk častitljivega I Čaa: novela iz **The Youngest Grandson of the Venerable I Chaa.**
Kitajske.

22. **Als Gefangene bei den Kopfjägern auf Neu-Guinea.**
Lengerich: Kleins Druck- und Verlangsanstalt, 1960

Kot ujetnica pri lovcih na glavo na Novi Gvineji. As a Prisoner of the Head-hunters on New Guinea.

23. **Popotne skice. Travel Sketches.**
Ljubljana: Kmečki glas, 1997

24. Arringer-Rasch-Karlin: **Der weibliche Körper und seine Beeinflussung durch Mode und Sport.**
Berlin, Leipzig: Verlag für Kultur und Menschenkunde, [ca. 1930]
(V tretjem delu te knjige z naslovom „**Žensko telo ter vpliv mode in športa nanj**“ je spis Alme M. Karlin o idealih lepote pri različnih ljudstvih - In Part III. of the book, entitled "**Women's Body and the influence of fashion and sport**", there is Alma M. Karlin's article on ideals of beauty amongst different peoples.)

25. **Mondstern: Magische Geschichten**
(Poleg zgodb drugih nemških pisateljev so v knjigi z naslovom „**Mesečeva zvezda**“ objavljene tudi zgodbe Alme M. Karlin - Among other stories in this book there is Alma M Karlin's story, entitles "**The Moon's Star**".)

26. Roman Alme M. Karlin z naslovom **Die Nebenfrau des Nabobs/Nabobova stranska žena** je izhajal kot podlistek v časopisu Neue Illustrierte Zeitung (Berlin) in v Der deutsche Bergknappe leta 1937 - Alma M. Karlin's novel "**The Nabob's Side Wife**" was published as feuilleton in the newspapers Illustrierte Zeitung (Berlin) and Der deutsche Bergknappe in a year 1937.

Pomembnejša neobjavljena dela More important unpublished works

1. **Das Krüppelchen** (1938)

Pohabljenček. Little Cripple.

2. **Das Land der geflügelten Nachen** (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Dežela lahkokrilih čolnic. The land of light-winged boats.

3. **Das Lämpchen von Nou** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1937)

Noujeva svetilka. Nou's lamp.

4. **Das silberne Band:** Die Entwicklungsgeschichte einer Seele
(Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1935)

Srebrni trak: razvojna zgodba neke duše **Silver Band:** a story of the soul's development.

5. **Das wilde Einhorn:** Erzählung aus vorgeschichtlichen Tagen (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Divji samorog: zgodba iz predzgodovinskih časov **Wild Unicorn:** a story from the prehistoric times.

6. **Der geheimnisvolle Ruf** (1942)

Skrivnostni klic.

Mysterious Call.

7. **Der große Opferstein** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1931/32)

Veliki žrtveni kamen.

Big Offering Stone.

8. **Die Gelöbnisschnurr:** Eine Geschichte aus dem Leben der Parsis (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Vrvica za zaprisego: zgodba iz življenja Parsov.

Pledge String: a story of Parsees' lives.

9. **Die Falken von Siebenkron** (1939)

Sokoli s Sedmokronskega.

Seven-crownian's Hawks.

10. **Die rauchende Wissensburg:** Eine Sterngeschichte (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1939 in Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Grad znanja v dimu: zgodba o ozvezdju.

Castle of Knowledge in Smoke: a story of a constellation.

11. **Die Schuld der tönenden Freudenschale:** Eine Geschichte aus dem alten china (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Krivda Zveneče skodelice veselja: **The Guilt of the Singing Chalice of Joy:** zgodba iz stare Kitajske. a story from the ancient China.

12. **Die Silberflöte** (1942)

Srebrna piščal.

Silver Whistle.

13. **Die welkende Wasserweide** (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Veneča vodna vrba.

Withering Water Willow.

14. **Ein Arzt unter Tutmosis** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1948 in Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Zdravnik za časa Tutmosisa.

Doctor in the Times of Tuthmosis.

15. **Ein Bote des weisen Drachens:** Ein Roman aus Chinas vorgeschichtlichen Tagen (1940)

Sel Modrega zmaja: roman iz predzgodovinske Kitajske. **The Messenger of the Wise Dragon:** a novel of the ancient China.

16. **Eine Blüte der Höhen** (1940)

Cvet višin.

Heights' Blossom.

17. **Ein Statthalter Norikums** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1938)

Upravitelj Norika.

Norik's Governer.

18. **Ferne Frau** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka)

Daljna ženska (spomini 1934-1940).

Distant Women (Memories 1934-1940).

19. **Franziska Kladovalec** (1938)

20. **Glaube und Aberglaube im Fernen Osten** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, brez letnice nastanka)

Verovanje in praznoverje na Daljnem vzhodu.

Faiths and Superstitions of the Far East.

21. **Ihres Sohnes Verlobungstag** (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

Sinov dan zaroke.

The Son's Engagement Day.

22. **Ikamiheis.** Roman aus der Glanztagen der Entwicklungsgeschichte Poseidonis (1942)

Ihamiheis: roman iz zlate dobe Pozejdonisa.

Ihamiheis: a novel from the Poseidonis' Golden Age.

23. **Im Haus der Menschen:** Ein Künstlerroman aus Japan. (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, brez letnice nastanka)

V hiši ljudi: umetniški roman iz Japonske.

In the People's House: art novel from Japan.

24. **Im Lande der nächtlichen Fackel** (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

V deželi nočnih bakel.

In the Land of the Night's Torches.

25. **Im Land der wehenden Feuer** (Staatsbibliothek zu Berlin, Handschriftenabteilung, Berlin)

V deželi plapolajočega ognja.

In the Land of the Flickering Fire.

26. **In der Wirrnis des Irdischen** (1941)

V blodnjavi zemeljskega.

In the earthly rambling.

27. **Inti - Yo - Intec** (1934)

28. **Irahamitro**: Roman aus der Glanzzeit von Babylon (1943)

Irahamitro: roman iz zlate dobe Babilona.

Irahamitro: a novel from the Golden Age of Babilon.

29. **Iwi der Sonnenkuss** (1940)

Iwi - Sončev poljub.

Iwi - Sun's Kiss.

30. **Singende Blüte**: Ein Roman aus dem vorgeschichtlichen Japan (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1942)

Pojči cvet: roman iz predzgodovinske Japonske.

Singing Blossom: a novel from the ancient Japan.

31. **Spinnen im Netz** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1944)

Pajki v mreži.

Spiders in the Net.

32. **Südseegeschichten** (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, rokopisna zbirka, 1944)

Zgodbe z Južnega morja.

South Sea Stories.

Virtualno domovanje Alme M. Karlin

Nenavadna ženska, bitje ženskega spola, kakor je Alma M. Karlin imenovala sebe, pisateljica, svetovna popotnica, raziskovalka, poliglotka in teozofinja ter svetovljanka je eminentna celjska osebnost, ki je neizbrisljivo zasidrana v spominu mesta in njegovih prebivalcev.

V slovenskem kulturnem spominu vedenje o njej in zavedanje o njenem literarnem, raziskovalnem in duhovnem izročilu najprej vedno trči ob nacionalni očitek - »saj je bila Nemka, saj je pisala v nemščini«.

Čas, v katerem je odraščala in dozorela v individualno osebnost, je bilo obdobje zatona in razkrajanja Avstro-Ogrske monarhije, narodnost pa Karlinovi ni pomenila toliko kot individualna človekova osebnost.

Ker smo doma govorili le nemško in je moja mama službovala skoraj štirideset let kot učiteljica na nemški šoli, sem tudi sama bila deležna nemške vzgoje ter imela stike z nemško govorečimi in so celo v hiši moje slovenske tete z menoj govorili nemško, mi ne smete očitati moje pripadnosti nemškemu narodu in naravnega dejstva, da sem rezultat svojih raziskovanj in dosežke na področju literature v prvi vrsti namenila temu narodu. Človek je sad svoje vzgoje.

Zaznamovani ob rojstvu s telesno hibo in nesimetričnimi očmi so ji pripisovali kratko življenje, v nasprotnem primeru pa duševno zaostalost. Krhke telesne konstitucije je sicer ostala vse življenje, že zelo zgodaj pa je razvila visoko stopnjo zavedanja o sebi in o svojih ciljih: razumeti jezike sveta, prepotovati ves svet in postati svetovna pisateljica.

Nadarjenost za jezike, ki jo je razvijala v neformalnem šolanju že doma v Celju, se dokončno razmahne v času njenega bivanja v Londonu, 1908-

1914, kjer na Royal Society of Arts tudi opravi izpite iz osmih jezikov. London in njegova babilonska mešanica ras, kultur, jezikov jo dokončno utrdita v nameri, da bo prepotovala svet ter pisala o spoznanjih, odkritjih in doživetjih na poti.

Rezultat je bilo osemletno potovanje okoli sveta, obisk vseh celin in bivanje na najodročnejših krajih človeške civilizacije - o čemer je s skribomansko zavzetostjo sproti pisala in risala, po vrnitvi domov pa o tem napisala svoj sloviti tridelni potopis *Samotno potovanje, Doživetí svet, Urok južnega morja*, ki je doživel več ponatisov v skupni nakladi prek 100.000 izvodov, preveden pa je bil v angleščino in finščino pa seveda nazadnje tudi v slovenščino.

Tem knjigam so se pridružile nove, s katerimi je Karlinova dosegla vsaj evropsko, če ne svetovno slavo; v nemškem kulturnem prostoru je bila v 30. letih 20. stoletja tako popularna, da so po Nemčiji, Švici in Avstriji ustanavljali celo združenja Alme Karlin, kjer so se srečevali privrženci njenega pisanja in svetovnonazorskega prepričanja, švedska nobelovka, pisateljica Selma Lagerlöf pa jo je neformalno celo predlagala za Nobelovo nagrado.

Na Slovenskem, vse dokler je v 60. letih prejšnjega stoletja niso »odkrili« slovenski etnologi, Karlinova ni doživela pravega odziva na svoje delo.

V obdobju vladavine temnih sil nacizma, ki se jim je Karlinova zoperstavila z vsem svojim bitjem, je prepovedala objavljjanje svojih knjig v Rajhu, zaradi pomoči disidentom pred nacisti pa so ji le-ti namenili konec v Dachauu - pritiski vplivnih rajhovskih Nemcev in prizadevanje »sestre po duši«, Thee Schreiber Gamelin, so jo rešili gotove smrti v taborišču smrti.

Velika večina Karlinove ni razumela, v njej niso videli visoko razvite osebnosti, ampak samo čudaško žensko, ki ni našla enakosti med moškim in žensko, njeno vizionarskost, poznavanje univerzalnih principov in prodornost misli pa so imeli za čarovništvo.

Ker je niso mogli prepoznati za svojo, so nanjo pozabili.

Tisti dragi bralci, ki so v duhu z menoj delili moja doživetja, nevarnosti in skrbi na poti okoli polovice sveta, se mi bodo - kot bi želela upati - pustili zvabiti tudi na skrivnostno Južno morje. A tudi tisti bralci, ki se mi bodo pridružili šele v tem delu, bodo na neki način začeli svoje potovanje, kajti tudi mene ni štiriletno jadrnanje okoli sveta posebej pripravilo na potovanje v kraljestvo prostranega in samotnega Južnega morja. Šele na teh razmetanih otokih izgine vse, kar sodi k naši kulturi, in človek še danes živi tam tako, kot na začetku časa. O tem, in kako se je končalo to dolgo in težavno popotovanje, pripoveduje to delo, za katerega lahko zares trdim, da je bilo napisano z mojo srčno krvjo."

Celje, pomlad 1930 Pisateljica

Knjiga je prevod drugega dela potopisa slavne in izjemno pogumne a med Slovenci žal premalo poznane Alme Karlin. Celjanka Alma Karlin se je leto po prvi svetovni vojni podala na študijsko potovanje okoli sveta, na katerem je preučevala tuje dežele, tamkajšnje prebivalce in njihove navade, običaje, verovanja, rastlinstvo in živalstvo. Kot prva ženska je želela postati slavna raziskovalka in pisateljica. Svoja doživetja in poročila o neznanih delih sveta je pošiljala v Evropo, kjer so jih objavljali v številnih revijah in časopisih. Načrtovano dvo letno potovanje je v resnici trajalo osem let. Osem let najhujšega odrekovanja, stradanja, - osem let, polnih nevarnosti in tropskih bolezni.

Pred 120 leti se je rodila pisateljica in svetovna popotnica Alma Karlin (umrla je pred 50 leti). Založba Mladinska knjiga je ob teh dveh obletnicah izdala monografijo Alma M. Karlin, državljanka sveta avtorice Jerneje Jezernik.

Ko se je Alma Karlin leta 1889 rodila v Celju, so jo previdno imenovali Dušica (Alma), da ne bi upihnili nežne lučke njenega življenja, saj se je rodila s hudo telesno okvaro. V času njenega rojstva sta bila roditelja že v zrelih letih, oče je bil avstro-ogrski oficir, mama pa učiteljica v nemški šoli v Celju. Ko je Alma odrasla, se naučila desetih jezikov ter se uporniško osvobodila meščanskih spon in pravil, kakšna bi morala biti kot spodobna ženska z začetka 20. stoletja, in se odpravila po svetu. Najprej na študij v London, med prvo svetovno vojno v Skandinavijo, med letoma 1919 in 1928 pa je brez spremstva prepotovala kar pet celin, čeprav se je potem zaradi vseh naporov na poti vrnila domov skoraj kot telesna razvalina, duševno utrujena, pa vendar še vedno zelo delavna. O svojih dogodivščinah in doživetjih je pisala za več kot trideset časopisov, ki so ob njene nenavadne popotniške zapise radi pripisali, da je Alma M. Karlin »prva ženska, ki je na začetku 20. stoletja sama prepotovala cel svet«.

»Kolumbova hči«

»Kolumbova hči« je v toku miselnosti tedanjega časa in s tipičnimi predsodki belcev tiste dobe res potovala po svetu z »evrocentrično samoumevnostjo« in zazrtostjo v svojo evropejskost, hkrati pa vendar tudi tako, da je znala izluščiti duhovna jedra mnogih ljudstev povsod po svetu, saj je tuje kulture, vsa svetovna verstva in vraževerja preučevala s pretanjenim občutkom in z obilo radovednosti.

Njene potopisne knjige – Samotno potovanje, Urok južnega morja in Doživeti svet – so ji prinesle uspeh in priljubljenost, saj so zanimivo, doživeto, drzno opisovale in prikazovale tuje, za Evropo eksotične dežele. Z njimi je Karlinova postala ena najbolj branih nemško pišočin avtoric potopisov 30. let 20. stoletja.

Svobodna ženska

S svojimi pogledi na življenje je bila telesno, duševno in duhovno svobodna ženska daleč pred svojim časom. Ker pa ji je kot izraziti upornici zoper številne ženske stereotipe v realnem življenju večkrat spodletelo, si je na koncu raje izbrala drug ideal: duhovno razvito bitje brez spola. »Nisem nobena dama, sem le posrečeno tisto,« je zapisala v svoji zasebni korespondenci, ker je svojo ženskost občutila kot prekletstvo.

V svojem drugem ustvarjalnem obdobju se je Karlinova posvetila predvsem pisanju poljudnoznanstvenih in literarnih del, predvsem zgodb, novel in romanov z eksotičnim in duhovnim ozadjem, vendar ji to ni prineslo večjega uspeha in literarnega priznanja, čeprav jo je švedska pisateljica Selma Lagerlöf za delo Svetlikanje v mraku predlagala celo za Nobelovo nagrado.

Njena predanost literarnemu ustvarjanju je bila neusahljiva: »Pisala bom v svojih svetlih in temnih dneh, dokler mi Gospod nekoč ne bo vzel peresa iz rok. Za pisanje smo mi pisatelji pač rojeni, boriti se in stradati moramo tako dolgo, dokler jasno je dokažemo, da je umetnost tisto najvišje našega srca.«

Alma je imela tudi umetniško žilico za risanje, o čemer pričajo njene številne risbe z rastlinskimi in drugimi motivi, opravila je pomembno poljudnoznanstveno delo, saj je njena Mistika Južnega morja kljub amaterski izobrazbi na tem področju eden pomembnejših dosežkov svetovne antropologije tedanjega časa, znana pa je bila tudi po svoji zbirateljski vnemi.

Nacisti in komunisti

Čeprav je bila vzgojena v nemškem (staroavstrijskem) duhu ter je svoja objavljena in neobjavljena dela pisala izključno v nemškem jeziku, ni bila nemško-tarka. Nasprotno. V času nacizma je na svojem domu v Celju po svojih najboljših močeh pomagala protinacističnim emigrantom ter bila zelo kritična do nasilnega in zasužnjujočega Hitlerjevega tretjega rajha, tako da so nacisti njene knjige uvrstili na seznam prepovedanih knjig.

Med vojno se je zaradi nemških pritiskov morala umakniti v partizane, vendar se je tam že na začetku po pravem čudežu rešila, da je niso umorili (po naključju jo je srečala neka ženska, ki jo je poznala in se je zavzela zanjo, da je

niso ustrelili). Tudi kasneje so jo komunisti želeli vpreči v svoj propagandni voz. Konec vojne je pričakala v Dalmaciji in se kmalu vrnila domov v Celje. Po vrnitvi se je morala preseliti na obrobje mesta, saj je bila njena rojstna hiša zaradi bombardiranja močno poškodovana. Toda tudi iz novega domovanja se je morala s prijateljico Theo Schreiber Gammelin izseliti, saj je komunistični režim hišo nacionaliziral. Zatekli sta se v uborno zidanico v strminah Pečovnika južno od Celja.

Mol in odkritje

Alma Karlin je konec vojne dočakala že bolna. Po vojni je s prijateljico Theo živela v veliki revščini, popolnoma zapostavljena oz. nepriznana. Umrla je 14. januarja 1950. Pokopana je želela biti na Svetini, vasici v hribih jugovzhodno od Celja, ki je znana po mogočni gotski cerkvi, kamor sta s Theo hodili na sprehode. Njeno krsto so na pokopališče peljali na lojtrnem vozu. Prijateljica Thea jo je preživela za 33 let; umrla je leta 1988 in je pokopana v istem grobu kot Alma.

Po smrti je bila Alma Karlin popolnoma zamolčana. Šele v 90. letih, z demokracijo, so jo Slovenci začeli odkrivati, jo priznavati in celo občudovati ter izdajati njene knjige. Napisani in odigrani sta bili gledališki predstavi, postavljene muzejske razstave in posnet dokumentarno-igrani film, ki smo ga na nacionalni televiziji gledali 14. oktobra. Zdaj smo s knjigo Alma M. Karlin, državljanka sveta dobili še zelo lepo monografijo o njej. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje, skrbi za prenovo njenega poslednjega domovanja na Pečovniku št. 44.

Zapuščina

Zapuščino Alme M. Karlin, ki obsega rokopise, številne tipkopise z literarno in poljudnoznanstveno vsebino, zasebno korespondenco z več kot 500 rednimi dopisovalci, pisma bralcev, recenzije njenih potopisnih in literarnih del v nemških, avstrijskih, angleških in v novejšem času tudi slovenskih časopisih, poslovno korespondenco v glavnem z nemškimi založniki, notne zapise in herbarije, pesmi z duhovno vsebino, zbirko razglednic, ki jih je zbrala med svojim osemletnim potovanjem okoli sveta (1919–1928), fotografije, številne barvne in črno-bele skice, ilustracije in risbe z večinoma rastlinskimi motivi, zanimive etnografske predmete in predmete za vsakdanjo uporabo iz vseh delov sveta danes hranijo različne ustanove.

Monografija

Knjiga Alma M. Karlin, državljanka sveta prvič na Slovenskem celovito osvetljuje življenje in bogato literarno delo Alme Maximiliane Karlin, pisateljice, svetovne popotnice, poliglotke in polihistorke. V posameznih poglavjih je predstavljeno njeno nenavadno otroštvo, njena mladost, prva potovanja in raziskovanja po Evropi, svetovno popotovanje med letoma 1919 in 1928, njena potopisna in literarna dela, obdobje po letu 1930, ki je bilo obarvano s knjižnimi uspešnicami in slavo po vsej Evropi, njeno sodelovanje s prijateljico, slikarko in literarno menedžerko Theo Schreiber Gammelin, njen pacifistični boj proti nacizmu in partizansko obdobje ter njena teozofija.

Njeni življenjski zgodbi, ki bi bila nenavadna in izjemna tudi danes, sto dvajset let po njenem rojstvu, so dodani novi prevodi iz njene literarne zapuščine. V monografiji so tudi pričevanja ljudi, ki so jo poznali iz časov, ko je živela na Pečovniku pri Celju, in misli umetnic, ki sta jih navdihnili Almina osebnost in delo. Raziskana in predstavljena pa je tudi doslej širšemu krogu bralcev še neznana literarna in osebna Almina zapuščina ter gradivo, ki ga hranijo različne ustanove: fotografije, rokopisi, Almine risbe, razglednice in predmeti, ki jih je zbirala in prinesla s petih celin z željo, da bi bili nekoč zbrani v muzeju.

Avtorica knjige Jerneja Jezernik, slovenistka in nemcistka, prevajalka in publicistka, je velika poznavalka življenja in dela Alme Karlin. Že vrsto let raziskuje njeno intelektualno zapuščino tako v Sloveniji, kjer je Alma živela, kot v Nemčiji, kjer je Karlinova v času svojega življenja objavila večino knjig in časopisnih prispevkov. V slovenščino je prevedla njeni knjigi Smrtonosni trn in druge nenavadne zgodbe iz Peruja in Paname ter Japonske novele.

<http://www.demokracija.si/index.php?sekcija=clanki&clanek=11976>

<http://img.rtvlo.si/up/upload/>

2009/10/12/64630757_alma_karlin_maja_1914_v_londonu_show.jpg

http://www.almakarlin.si/images/Alma_Karlin_pri_dveh_letih.jpg

http://www.almakarlin.si/images/Alma_Karlin_pri_dveh_letih.jpg

[http://www.almakarlin.si/images/Alma Karlin pri prvem obhajilu I. 1900.jpg](http://www.almakarlin.si/images/Alma_Karlin_pri_prvem_obhajilu_I_1900.jpg)

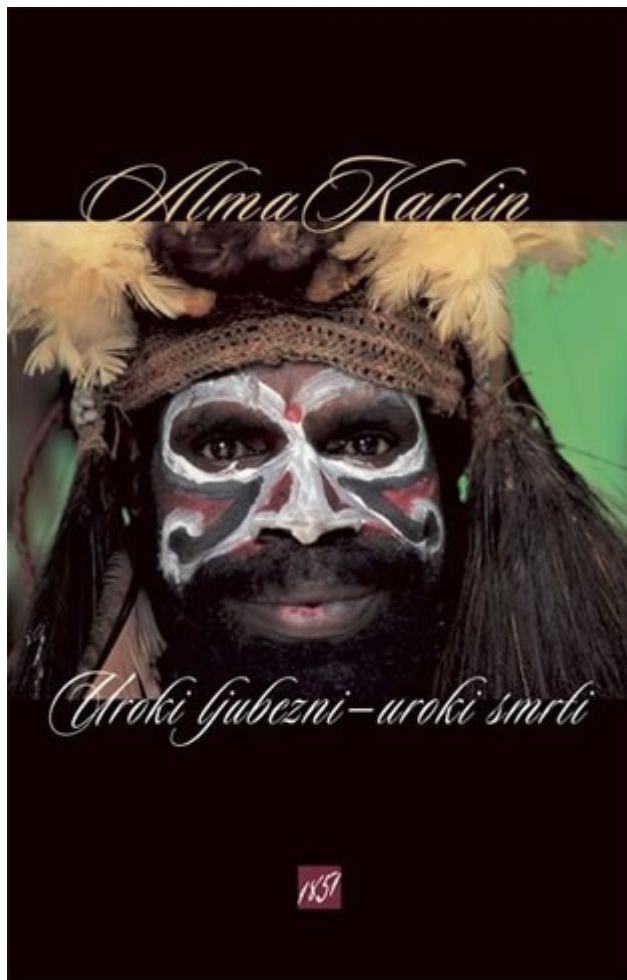

Alma Karlin

Samotno polovrarje

1951

August Walsa

· CILLI ·
Herrengasse 32